

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym 11 stycznia 2021 r. K. W. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwot:

- 52.977,71 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dat wskazanych w uzasadnieniu pozwu (powód wymienił w uzasadnieniu pozwu 15 faktur VAT wskazując dla każdej faktury kwotę żądania oraz datę dochodzonych odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych),
- 119.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanej wezwania do zapłaty.

Dochodzona w pkt 1 żądania kwota stanowi wynagrodzenie z tytułu 15 umów przewozu, wykonanych przez powoda jako przewoźnika na rzecz pozwanej, za które powód nie otrzymał wynagrodzenia. Dochodzona w pkt 2 żądania kwota stanowi odszkodowanie i obejmuje: stratę w wysokości 23.000 zł oraz utracone korzyści w wysokości 96.000 zł. Powstanie szkody powód wiązał z tym, że pozwana spółka nie zapłaciła swojego długu w zasadzie nie kwestionując żądania powoda, przez co powód popadł w tarapaty finansowo-gospodarcze, groziło mu to utratą płynności finansowej, powód zmuszony więc został do sprzedaży części swojego majątku za zaniżoną cenę aby pokryć niedobory finansowe spowodowane przez pozwaną.

W piśmie procesowym z 12 marca 2021 r. powód - odpowiadając na zobowiązanie do usunięcia braków formalnych pozwu - sprecyzował żądanie wskazując, że w ramach żądania pierwszego dochodzi kwoty 52.977,71 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych:

- od kwoty 2628,33 zł od 22 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 30.04.2019 r.;
- od kwoty 4990,13 od 26 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 30.04.2019 r.;
- od kwoty 3530,26 zł od 26 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 30.04.2019 r.;
- od kwoty 2496,52 zł od 23 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 07.05.2019 r.;
- od kwoty 2195,67 zł od 23 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 07.05.2019 r.;
- od kwoty 2639,21 zł od 26 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 10.05.2019 r.;
- od kwoty 3757,97 zł od 26 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 10.05.2019 r.;
- od kwoty 6595,42 zł od 26 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 10.05.2019 r.;
- od kwoty 6032,26 zł od 26 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 10.05.2019 r.;
- od kwoty 5203 zł od 26 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 10.05.2019 r.;
- od kwoty 5005,78 zł od 26 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 10.05.2019 r.;
- od kwoty 2972,38 zł od 26 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 10.05.2019 r.;
- od kwoty 2688,98 zł od 26 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 10.05.2019 r.;
- od kwoty 992,34 zł od 28 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 13.05.2019 r.;
- od kwoty 1.259,46 zł od 30 czerwca 2019 r. z faktury VAT nr (...) z 14.05.2019 r.

Powodowi doręczono pouczenie zgodnie z art. 458⁴ § 1 k.p.c. - pocztą oraz na adres poczty elektronicznej powoda wskazany w pozwie.

W kolejnym piśmie procesowym z 29 kwietnia 2021 r. powód - odpowiadając na zobowiązanie do usunięcia braków formalnych pozwu oraz doręczone pouczenie - podtrzymał wszystkie dotychczas złożone wnioski i twierdzenia oraz ostatecznie sprecyzował żądanie wskazując, że dochodzi kwot:

- 1) 54.333,56 zł (kwoty wynikającej łącznie z załączonych do pozwu 15 faktur VAT) z odsetkami (powód przyznał, że suma roszczeń z 15 faktur wymienionych w piśmie procesowym z 12 marca 2021 r. wynosi 54.333,56 zł, a nie 54.333,41 zł);
- 2) 119.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wydania wyroku.

Odpis pozwu z załącznikami został doręczony pozwanej spółce 1 czerwca 2021 r. Pozwana nie złożyła odpowiedzi na pozew.

Wyrokiem zaocznym z 28 czerwca 2021 r. w punkcie I zasądzone na rzecz powoda kwotę 54.333,56 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych:

- od kwoty 2628,33 zł od 15 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 4990,13 zł od 15 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 3530,26 zł od 15 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 2496,52 zł od 22 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 2195,67 zł od 22 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 2639,21 zł od 25 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 3757,97 zł od 25 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 6595,42 zł od 25 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 6022,26 zł od 25 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 5203 zł od 25 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 5005,78 zł od 25 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 2972,38 zł od 25 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 2688,98 zł od 25 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 992,34 zł od 28 czerwca 2019 r.;
- od kwoty 2615,31 zł od 29 czerwca 2019 r.;

oraz w punkcie II oddalono powództwo o zapłatę kwoty 119.000 zł.

Ponadto – w punkcie III wyroku – zasądzone od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2717,10 zł tytułem kosztów postępowania.

W części oddalającej powództwo (obejmującej zapłatę odszkodowania w wysokości 119.000 zł) wyrok zaoczny jest prawomocny (odpis wyroku zaocznego z uzasadnieniem wraz z pouczeniem o terminie i sposobie złożenia apelacji

od wyroku zaocznego został doręczony powodowi 13 sierpnia 2021 r.; powód nie złożył apelacji w dwutygodniowym terminie, który upłynął 27 sierpnia 2021 r.).

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. złożyła sprzeciw od wyroku zaocznego zaskarżając wyrok w punktach I i III oraz wnosząc o oddalenie powództwa w zaskarżonej części.

Pozwana przyznała, że powód wykonał na jej rzecz jako przewoźnik usługi międzynarodowego transportu drogowego przewozu towarów, potwierdzone 15 fakturami VAT, przyznała również, że żądania wynikające z załączonych do pozwu faktur są bezsporne, lecz podniosła zarzut umorzenia wierzytelności powoda przez potrącenie wzajemnej wierzytelności pozwanej obejmującej kwotę, którą pozwana uregulowaną na rzecz poszkodowanego w związku z kradzieżą popełnioną w czasie realizowania przez powoda usługi przewozu towaru (kradzież miała miejsce w czasie wykonywania innej, tj. nie objętej żądaniem pozwu, umowy przewozu łączącej strony). Pozwana powołała się na dokonane przed procesem oświadczenie o potrąceniu datowane na 1 lipca 2019 r., dotyczące kwoty 52.977,71 zł wynikającej z noty obciążeniowej z 1 kwietnia 2019 r. oraz wskazała, że powód uznał wierzytelność pozwanej składając 2 lipca 2019 r. wniosek o rozłożenie całości zobowiązania wynikającej z tej noty na raty. Potrącenie jest zatem - w ocenie pozwanej - uprawdopodobnione dokumentem pochodzącym od powoda - uznaniem długu.

Powód w piśmie procesowym z 23 sierpnia 2021 r. wniósł o pominięcie wszystkich dowodów złożonych w języku obcym oraz naprowadził kolejne dowody, lecz jedynie w celu wykazania wysokości odszkodowania w kwocie 119.000 zł (a więc żądania, co do którego powództwo zostało oddalone), ponadto wniósł o przypozwanie ubezpieczyciela (którego po wezwaniu do sprecyzowania określił jako (...) S.A.).

Zarazem ustosunkowując się do sprzeciwu od wyroku zaocznego powód przyznał, że 3 listopada 2017 r. utracił w wyniku kradzieży część przewożonego ładunku pozwanej, lecz w chwili zdarzenia posiadał ważne ubezpieczenie, ubezpieczyciel odmówił wypłaty odszkodowania na rzecz pozwanej. Sama nota obciążeniowa jest niewystarczającym dowodem na istnienie wierzytelności, a nieprzetłumaczone dokumenty na język polski nie mają mocy dowodowej. Powód ostatecznie zakwestionował ważność dokonanego przez pozwaną potrącenia wskazując, że oświadczenie pozwanej złożył nieumocowany pełnomocnik - P. Z. (1), przedstawiona do potrącenia wierzytelność wynika z innego stosunku prawnego, dotyczy bowiem innych zleceń przewozowych (powołał w tym względzie art. 201¹ § 1 k.p.c.), a nadto podniósł, że wierzytelność ta jest sporna między stronami, na dowód czego przywołał stanowisko ubezpieczyciela. Dodatkowo powód wskazał, że roszczenie wzajemne pozwanej uległo przedawnieniu, a to z uwagi na art. 32 CMR, gdyż termin na dochodzenie kwoty potrąconej biegł od 5 grudnia 2017 r. do 6 grudnia 2018 r., co oznacza, że wierzytelność ta nie istniała w dacie złożenia oświadczenia o potrąceniu.

11 marca 2021 r. przypozwany ubezpieczyciel - (...) S.A. - na podstawie art. 84 § 1 k.p.c. został zawiadomiony o toczącym się procesie oraz zobowiązany do wskazania czy wstępuje do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego.

Ubezpieczyciel nie zgłosił interwencji.

W piśmie procesowym z 21 września 2022 r. pozwana wniosła o wydanie orzeczenia o zwrocie spełnionego świadczenia w trybie art. 338 § 1 k.p.c. wskazując, że w razie uchylecia wyroku w zaskarżonej części i oddalenia powództwa wnosi o orzeczenie o zwrocie spełnionego na rzecz powoda świadczenia, zapłaconego 21 lipca 2021 r. na podstawie wyroku zaocznego zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności. Wniosek ten pozwana sprecyzowała w piśmie z 3 listopada 2022 r. wyjaśniając, że wynosi o zwrot spełnionego świadczenia w wysokości 68.662,01 zł, tyle bowiem wynosi suma należności głównej, skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych oraz kosztów procesu. Pozwana wyjaśniła jednocześnie, że odsetki zostały wyliczone od dat początkowych wskazanych w wyroku do dnia zapłaty, to jest 21 lipca 2021 r.

W piśmie procesowym z 3 listopada 2022 r. powód K. W. (1) – odnosząc się do pisma pozwanej z 21 września 2022 r. – potwierdził, że pozwana dokonała 21 lipca 2022 r. na jego rzecz płatności z zastrzeżeniem zwrotu, zgodnie z wyrokiem zaocznym zaopatrzonym w rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. W. (1) prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) Usługi – Handel w W..

Niesporne, nadto: wydruk z (...) powoda k. 21

28 sierpnia 2014 r. K. W. (1) zawarł z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (KRS (...)) umowę o świadczenie usług przewozowych nr (...). Na mocy umowy K. W. (1) zobowiązał się świadczyć usługi krajowego oraz międzynarodowego przewozu rzeczy na zlecenie (...).

Umowa weszła w życie z dniem 1 września 2014 r. i została zawarta na czas nieoznaczony.

Niesporne, nadto: wydruk informacji z rejestru przedsiębiorców pozwanej k. 9-20,

umowa o świadczenie usług przewozu nr (...)/ (...) z 28.08.2014 r. k. 38

(...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w stosunkach handlowych posługuje się z firmą (...), nie jest to jednak firma wpisana do KRS, ale dodatkowe oznaczenie, wskazujące na jednego z udziałowców spółki, jakim jest D. B. A. (DB).

Podobnie postępuje S. A. (spółka akcyjna) w G. (S.), z którą (...) sp. z o.o. w W. jest powiązana kapitałowo. (...) spółka akcyjna zarejestrowana pod firmą (...) w G. posługuje się w stosunkach handlowych nazwą D. S..

Fakty niesporne

K. W. (1) na podstawie zleceń przewozowych wystawianych przez (...) sp. z o.o. wykonał w kwietniu i maju 2019 r. 15 usług przewozowych. (...) sp. z o.o. wystawiała zlecenie przewozu.

W zleceniach tych wskazywano m.in. miejsce załadunku, miejsce rozładunku, rodzaj towaru, wynagrodzenie przewoźnika w walucie euro - z tym, że określając sposób zapłaty wskazywano, iż ma ona nastąpić przelewem po 45 dniach od daty otrzymania faktury z potwierdzonym oryginałem listu przewozowego CMR, zaś wysokość wynagrodzenia ustalana będzie wg średniego kursu NBP z dnia poprzedzającego dzień wykonania usługi – rozładunku; faktura ma być wystawiona w walucie polskiej.

W okresie od 30 kwietnia 2019 r. do 14 maja 2019 r. K. W. (1) – po wykonaniu na zlecenie (...) sp. z o.o. usług przewozowych – wystawił 15 faktur VAT:

- 1) fakturę (...) z 30 kwietnia 2019 r. na kwotę 2628,33 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 2) fakturę (...) z 30 kwietnia 2019 r. na kwotę 4990,13 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 3) fakturę (...) z 30 kwietnia 2019 r. na kwotę 3530,26 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 4) fakturę (...) z 7 maja 2019 r. na kwotę 2496,52 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 5) fakturę (...) z 7 maja 2019 r. na kwotę 2195,67 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 6) fakturę (...) z 10 maja 2019 r. na kwotę 2639,21 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 7) fakturę (...) z 10 maja 2019 r. na kwotę 3757,97 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 8) fakturę (...) z 10 maja 2019 r. na kwotę 6595,42 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 9) fakturę (...) z 10 maja 2019 r. na kwotę 6022,26 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),

- 10) fakturę (...) z 10 maja 2019 r. na kwotę 5203 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 11) fakturę (...) z 10 maja 2019 r. na kwotę 5005,78 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 12) fakturę (...) z 10 maja 2019 r. na kwotę 2972,38 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 13) fakturę (...) z 10 maja 2019 r. na kwotę 2688,98 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 14) fakturę (...) z 13 maja 2019 r. na kwotę 992,34 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...),
- 15) fakturę (...) z 14 maja 2019 r. na kwotę 2615,31 zł z tytułu zlecenia przewozu nr (...).

W każdej z faktur w rubryce sposób zapłaty wskazano: „płatne przelewem w ciągu 45 dni od daty wystawienia faktury”.

Dowód: faktury i zlecenia przewozu k. 89-151.

W 2017 r. (...) (spółka akcyjna) z siedzibą w S. (S.) nabyła towar w postaci sprzętu AGD, składowany w magazynie w G. pod P..

(...) w S. zawarła umowę przewozu tego towaru z S. A. w G. (S.).

Następnie S. A. w G. zawarła umowę przewozu z (...) sp. z o.o. w W..

Fakty niesporne (twierdzenia pozwanej, którym powód nie zaprzeczył).

3 listopada 2017 r. (...) sp. z o.o. w W. zleciła K. W. (1) wykonanie usługi przewozu na trasie Polska-Szwecja na podstawie zlecenia przewozu (...). W treści zlecenia przesyłkę oznaczono numerem (...).

W zleceniu wskazano:

- miejsce załadunku (...) sp. z o.o., G., Polska
- miejsce rozładunku (...), S., S..
- termin załadunku 3 listopada 2017 r.
- termin rozładunku 8 listopada 2017 r.
- przedmiot przewozu - towar na 32 paletach, o łącznej wadze 4950 kg.

Wystawiony został list przewozowy CMR nr (...).

W rubryce nadawca listu CMR wpisany został: (...) Oddział P., G..

W rubryce odbiorca opisano: (...), S., S..

Dowód: zlecenie przewozu nr (...) k. 174-175

list CMR k. 176

Umowa przewozu wykonywana była przez kierowcę zatrudnionego przez K. M. D..

W czasie przewozu ładunek został skradziony. Kierowca złożył pisemne oświadczenie opisujące przebieg zdarzenia. Według jego relacji załadunek miał miejsce 3 listopada 2017 r. W czasie nocnego parkowania w nocy z 3 na 4 listopada 2017 r. na w terenie M. (Miejsce (...) Podróżnych) M. doszło do kradzieży towaru w postaci 6 z 32 palet o łącznej

wadze 1249 kg. Po zgłoszeniu kradzieży kierowca kontynuował przewóz w zakresie pozostałego ładunku, który wydał odbiorcy w S. w Szwecji.

Dowód: oświadczenie kierowcy z 13.11.2017 r. k. 177

Odbiorca towaru (...) w S. pokwitowała odbiór towaru – pracownik odbierający towar złożył swój podpis opatrzony datą 8 listopada na liście przewozowym CMR - rubryka 24.

W rubryce 6 kierowca M. D. zamieścił adnotację pismem ręcznym o treści:

„recived 26 pall, 6 pall missing” (26 palet odebranych, 6 palet zaginionych).

Dowód: list CMR k. 176

6 listopada 2017 r. (...) sp. z o.o. w W. złożyła K. W. (1) pismo dotyczące szkody transportowej z 4 listopada 2017 r. (nadawca: (...) sp. z o.o. G., odbiorca: J. A. S.) w którym oświadczyła, że czyni go w świetle obowiązujących przepisów odpowiedzialnym za powstałą szkodę oraz zastrzega prawo do późniejszego wystąpienia z roszczeniem regresowym równym roszczeniu poszkodowanego, które zostanie skierowane do D. S..

Pismo sporządził S. J. (w nagłówku podał swój adres e-mail, telefon oraz adres korespondencyjny: (...) sp. z o.o. Biuro Produkcji w Ś.).

W treści pisma nie wskazano w jaki sposób zostało doręczone K. W. (1).

Dowód: wydruk pisma z 6 listopada 2017 r. k. 178

Pismem z 6 kwietnia 2018 r. komisariat policji w G. w odpowiedzi na pismo (...) sp. z o.o. sp. k. w J. poinformował spółkę (...) o tym, że 4 listopada 2018 r. zostało złożone zawiadomienie w sprawie włamania do naczepy o nr rej. (...) w okresie od 3.11.2018 r. do 4.11.2018 r. na terenie M. M. na trasie S-3 i kradzieży 3024 sztuk szczoteczek elektrycznych O. (...) powodując straty 151.200 na szkodę (...) sp. z o.o. w P.. W sprawie tej nie odnaleziono i nie zabezpieczono skradzionego mienia lub jego części, 6 grudnia 2017 r. na podstawie art. 322 § 1 k.k. zostało wydane postanowienie o umorzeniu dochodzenia wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa.

Dowód: pismo policji z 06.04.2018 r. k. 223

11 czerwca 2018 r. J. A. sporządziła dokument zatytułowany „potwierdzenie cesji praw”, w którym zaświadczyła, że otrzymała od swojego ubezpieczyciela L. S. F. kwotę 367.389 koron szwedzkich (z wyłączeniem franszyzy redukcyjnej w wysokości 44.800 koron) jako pełne i ostateczne odszkodowanie za stratę poniesioną w związku z dostawą artykułów wyposażenia łazienek podczas transportu drogowego z P. do S. w Szwecji, tym samym spółka (...) jako ubezpieczyciel została całkowicie zwolniona z wszelkiej dalszej odpowiedzialności z tytułu wspomnianego roszczenia.

Dowód: dokument „potwierdzenie cesji praw”, k. 180, tłumaczenie k. 255

Pismem z 8 sierpnia 2018 r. W. A. poinformowała D. S. w G., że została wyznaczona przez spółkę (...) jej agentem ds. windykacji w sprawie kradzieży towaru podczas transportu z Polski do J. A. w miejscowości S. w Szwecji w dniu 4 listopada 2017 r. W piśmie wskazano, że spółka (...) zapłaciła łączną kwotę 367.389 (...) właścicielowi towaru - spółce (...), jako pełne i ostateczne odszkodowanie w związku z tym zdarzeniem. Szkada powstała w czasie, gdy towar znajdował się u przewoźnika, tj. D. S., dlatego spółka ta została pociągnięta do odpowiedzialności.

W końcowej części pisma W. A. poprosiła o przekazanie odszkodowania, wskazując numer rachunku.

Dowód: pismo z 08.08.2018 r., k. 182 tłumaczenie k. 254

(...) sp. z o.o. w W. dysponuje wydrukami zrzutów ekranu z systemów komputerowych (nie wiadomo jakiego podmiotu), z których wynika, że rzecz W. A. została dokonana wpłata w wysokości 122.322 koron szwedzkich, data waluty: 8 marca 2019 r.

Dowód: wydruk zrzutów ekranu k. 186, tłumaczenie 254 verte

(...) sp. z o.o. w W. dysponuje wydrukiem tabeli (bez podpisu i bez możliwości ustalenia z jakich systemów księgowych wydruk ten pochodzi), w której opisano transakcję księgową wskazującą na to, że dokonana została zapłata kwoty 12.329,00 euro. Jako data księgowania wskazana została kwota 26 marca 2019 r. i 10 maja 2019 r. Powołano się również na dwa dokumenty z 26 marca 2019 r. i 14 maja 2019 r.

Wpisano również: dostawca (...), jednostka gospodarcza: (...), nazwisko: S. A., miasto: S..

Z danych zamieszczonych w tabeli nie wynika na czyją rzecz, z jakiego tytułu i w jakim trybie miałyby zostać dokonana zapłata.

Jest to dokument wewnętrzny, w którym wystawca posłużył się skrótami i nazwami, które są niejasne dla osób z zewnątrz.

Dowód: tabela opisująca transakcję księgową k. 224 oraz 187

Pismem z 3 kwietnia 2019 r. (...) sp. z o.o. w W. poinformowała K. W. (1) o wystawieniu noty obciążeniowej oraz oświadczyła, że czyni K. W. (1) odpowiedzialnym za powstałą szkodę, o której informacja została wysłana w piśmie regresowym z 6 listopada 2017 r.

W piśmie przedstawiono kalkulację kwoty obciążenia: wpłata dla partnera 12.329 EUR/: 4, (...) = 52.977,71 zł

Wskazano również, że odszkodowanie zostało wyliczone od wagi brutto ukradzionego towaru: 1249 kg.

Do pisma załączona została „nota obciążeniowa do reklamacji nr (...)” wystawiona 1 kwietnia 2019 r., zgodnie z którą K. W. (1) obciążony został kwotą 52.977,71 zł.

Dowód: pismo z 03.04.2018 r. k. 188

nota obciążeniowa k. 189

Pismem z 1 lipca 2019 r. (...) sp. z o.o. w W. złożyła K. W. (1) na podstawie art. 498 k.c. oświadczenie o potrąceniu przysługującej jej wierzytelności w wysokości 52.977,71 zł wynikającej z noty obciążeniowej nr (...) z 1 kwietnia 2019 r. z wierzytelnością przysługującą Usługi-Handel (...) z siedziba w W. wynikającą z faktur nr: (...).

Pismo - złożone na papierze firmowym D. S. - zawiera w stopce dane (...) sp. z o.o. w W., w tym numer KRS (...), numer NIP, REGON, skład zarządu, kapitał zakładowy.

Oświadczenie podpisała P. S. Zespołu (...).

Dowód: pismo z 1.07.2019 r. k. 190-191

W piśmie z 2 lipca 2019 r. - sporządzonym pismem ręcznym - K. W. (1) w nawiązaniu do noty obciążeniowej do reklamacji (...) zwrócił się do (...) sp. z o.o. w W. z prośbą o rozłożenie należności 52.977,71 zł na 12 rat od 1.07.2019 r. do 1.07.2020 r.

Dowód: pismo z 2.07.2019 r. k. 192

17 lipca 2019 r. K. W. (1) udzielił pełnomocnictwa S. O., prowadzącemu „LEX A` (...) Kancelarię (...), Kancelarię (...) przy Sądzie Okręgowym w Szczecinie” z siedzibą w M..

S. O. nie jest adwokatem ani radcą prawnym.

Dowód: pełnomocnictwo k. 41

Pismem z 20 lipca 2019 r. – zatytułowanym przedśądowe wezwanie do zapłaty – S. O. jako pełnomocnik K. W. (1) wezwał (...) sp. z o.o. w W. do zapłaty kwoty 52.977,71 zł z odsetkami ustawowymi tytułem niezapłaconych faktur VAT za wykonane usługi przewozowe. W piśmie wymienił 25 faktur VAT wystawionych w okresie od 30 kwietnia 2019 r. do 16 maja 2019 r. oraz wskazał numer rachunku bankowego, na który w ciągu 7 dni powinna być dokonana zapłata. Dodatkowo wyjaśnił, że dokonana przez spółkę (...) próba potrącenia wierzytelności jest niezgodna z obowiązującymi przepisami, w tym art. 498-505 k.c., tak więc nie jest skuteczna.

Pismem z 8 sierpnia 2019 r. pełnomocnik K. W. (1) S. O. (prowadzący „LEX A` (...) Kancelarię (...), Kancelarię (...) przy Sądzie Okręgowym w Szczecinie”) nawiązując do wezwania z 20 lipca 2019 r. raz jeszcze wezwał (...) sp. z o.o. w W. do zapłaty wierzytelności wskazanej w wezwaniu, w terminie 14 dni.

Dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty z potwierdzeniem nadania k. 39-40

pismo pełnomocnika powoda z 08.08.2019 r. z potwierdzeniem nadania 48, 49

W dacie realizacji zlecenia, podczas którego doszło do kradzieży przewożonego towaru, K. W. (1) posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. w W. na sumę 350.000 euro w związku z umową ubezpieczenia (w zakresie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przewoźnika drogowego) zawartą na okres 8 lutego 2017 r. - 7 lutego 2018 r.

Dowód: polisa (...) k. 215

K. W. (1) zgłosił w (...) S.A. szkodę powstałą 3/4 listopada 2017 r., polegającą na kradzieży części ładunku.

Ubezpieczyciel prowadził postępowanie likwidacyjne pod numerem szkody (...).

Fakt niesporny

Pismem z 12 grudnia 2018 r. ubezpieczyciel - (...) S.A. poinformował K. W. (1) o zamknięciu postępowania likwidacyjnego i odmowie wypłaty odszkodowania.

Ubezpieczyciel wskazał, że zebrana w postępowaniu likwidacyjnym dokumentacja wskazuje na to, że roszczenie jest przedawnione, co wynika z art. 32 konwencji CMR. Zdaniem ubezpieczyciela zgodnie z art.12 konwencji CMR do złożenia reklamacji uprawniona jest osoba uprawniona, to jest nadawca bądź odbiorca, w zależności od tego, kto jest uprawniony do rozporządzania przesyłką, zaś oficjalna reklamacja, jaka pojawiła się w sprawie i w posiadaniu której jest ubezpieczyciel została złożona do ubezpieczonego przez (...). Wg posiadanej przez ubezpieczyciela dokumentacji powyższa firma nie udokumentowała, że weszła w prawo poszkodowanego, a tym samym nie jest stroną w przedmiotowej sprawie i nie może ubiegać się o roszczenia w ramach polisy KOR (...).

Dowód: pismo ubezpieczyciela z 12.12.2018 r. k. 216

Od 2019 r. (...) S.A. występuje pod zmienioną firmą: (...) spółka akcyjna V. (...).

Fakt niesporny

W okresie 1 sierpnia - 4 września 2019 r. przedstawiciel (...) S.A. P. M. prowadził korespondencję elektroniczną z P. Z. (1) (pracownicą spółki (...)), dotyczącą postępowania prowadzonego pod numerem szkody (...).

P. Z. (1) drogą mailową przesłała dokumenty „rozliczające szkodę z perspektywy S.”, potwierdzające jej zdaniem wypłaty dla poszkodowanego oraz rozliczenie wewnątrzkoncernowe pomiędzy spółkami (...): S. i Polska. Pracownik ubezpieczyciela wskazywał w odpowiedzi, że dokumenty te (rozliczenia wewnątrzkoncernowe) są potwierdzeniami przelewu i domagał się potwierdzenia wypłat dla poszkodowanego. P. Z. (1) żadnych innych dokumentów nie przedstawiła.

Dowód: korespondencja elektroniczna k. 219-221

W piśmie z 10 września 2019 r. pełnomocnik K. W. (1) wezwał (...) S.A. do niezwłocznego rozliczenia zgłoszonej szkody. Wskazał, że (...) sp. z o.o. w T. P. uznała K. W. (1) za odpowiedzialnego za szkodę powstałą w dniu 3-4.11.2017 r. polegającą na kradzieży części towaru z pojazdu należącego do przewoźnika, zobowiązując go do zapłaty na jej rzecz kwoty 52.977,71 zł, a zatem szkoda ta na podstawie polisy KOR (...) obciąża (...) S.A.

Dowód: pismo K. W. (1) z 10.09.2019 r. k. 225

potwierdzenie nadania k. 226

W odpowiedzi na powyższe wezwanie (...) S.A. w piśmie z 11 października 2019 r. wskazało, że nie znajduje podstaw do zmiany swojego dotychczasowego stanowiska w sprawie, która zgodnie z art. 32 Konwencji CMR jest przedawniona. Ponownie wyjaśniono, że zgodnie z przepisami Konwencji CMR osobą legitymowaną do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z tytułu szkód w substancji towaru jest nadawca albo odbiorca przesyłki, w zależności od tego komu przysługiwało prawo rozporządzania towarem, co oznacza, iż tylko J. A. Sweden jako odbiorca była wyłącznie uprawniona do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z tytułu szkód, a S. nie był podmiotem uprawnionym do zgłoszenia reklamacji ubezpieczonemu, jeśli to nie on spełnił świadczenie na rzecz J. A. Sweden. Zdaniem ubezpieczyciela reklamacja nie wywołała żadnych skutków prawnych.

Nadto wskazano, że dokumentacja przekazana ubezpieczycielowi nie potwierdza tego, aby S. kiedykolwiek rozliczyło się z J. A. Sweden, a tylko taka okoliczność uprawniałaby go do zgłoszenia reklamacji w przeciągu roku od spełnienia świadczenia. Ponownie podkreślono, że sprawa jest przedawniona oraz dodatkowo wskazano, że dla ubezpieczyciela dokumenty przekazane przez (...) sp. z o.o. w W. dotyczące wypłaty dla poszkodowanego oraz rozliczeń wewnątrzkoncernowych pomiędzy spółkami (...): S. i Polska nie potwierdzają okoliczności, jakie miały wykazać.

Dowód: pismo ubezpieczyciela 11.10.2019 r. k. 227

3 grudnia 2019 r. prowadzona była korespondencja elektroniczna między pełnomocnikiem K. W. (1) S. O. oraz P. Z. (1) - pracownicą (...) sp. z o.o. w W..

S. O. poinformował, że ubezpieczyciel podtrzymał swoje stanowisko w sprawie i odmówił wypłaty odszkodowania, tym samym jego mocodawca podtrzymuje w mocy wezwanie do zapłaty z 20 lipca 2019 r. W wiadomości zaakcentowane zostało, że ubezpieczyciel stwierdził, że to (...) sp. z o.o. nie dopełniła wszelkich procedur w taki sposób, aby możliwe było wypłacenie odszkodowania (przyznając się tym samym do powstania szkody po stronie mocodawcy), m.in. nie przedłożono wiarygodnych i bezspornych dowodów na to, iż spółka (...) dokonała na rzecz poszkodowanego wypłaty oraz rozliczeń wewnętrznych między zobowiązanymi podmiotami

Dalej wskazał na brak tłumaczeń dokumentów na język polski, tj. oraz naruszenie art. 498 k.c. i następne k.c. poprzez dochodzenie niewymagalnej wierzytelności wobec K. W. (1).

Pełnomocnik K. W. (1) wyznaczył spółce termin na ostateczne rozwiązanie sprawy do 31 grudnia 2019 r. z zastrzeżeniem, że po jego upływie roszczeń dochodzić będzie on na drodze sądowej.

W odpowiedzi zwrotnej P. Z. (1), nawiązując do wcześniejszej korespondencji poinformowała, że spółka (...) nadal jest zainteresowana polubownym rozwiązaniem sprawy; spółka oczekuje na ostatni dokument z S. – S., który pozwoli „na pełne i porządne wykazanie legitymizacji”, co pozwoli zamknąć sprawę z ubezpieczycielem.

Dowód: korespondencja elektroniczna z 3.12.2019 r. k. 217-218, 221-222

Pismem z 22 stycznia 2020 r. (...) sp. z o.o. w W. ustosunkowała się do pisma K. W. (1) z 8 sierpnia 2019 r. oraz z 20 lipca 2019 r. wskazując, że faktury objęte wezwaniami zostały zapłacone poprzez dokonanie 1 lipca 2019 r. potrącenia wzajemnych wierzytelności wynikających ze szkody powstałej w związku z realizacją przewozu przesyłki (...). (...) sp. z o.o. w W. w piśmie podała, że odbiorca przesyłki J. A. przeniosła na ubezpieczyciela L. S. F., a ten na W. A. roszczenie z tego tytułu, które podmiot ten dochodził wobec S. A., a ta od (...) sp. z o.o. w W.. (...) sp. z o.o. w W. podała nadto, że dokonała zapłaty na rzecz S. A..

W konkluzji (...) sp. z o.o. w oświadczyła, że miała legitymację do dokonania potrącenia wzajemnych roszczeń od K. W. (1).

Dowód: pismo (...) sp. z o.o. w W. z 22.01.2020 r. k. 179

18 marca 2020 r. K. W. (1) złożył w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy w Warszawie wniosek o zawiadanie do próby ugodowej kierowany do (...) sp. z o.o. w W. w sprawie o zapłatę kwoty 52.977,71 zł, powołując się na wezwanie do zapłaty z 20 lipca 2019 r.

Posiedzenie pojednawcze wyznaczone zostało na 16 listopada 2020 r.

20 listopada 2020 r. S. O. jako pełnomocnik K. W. (1) drogą mailową zwrócił się do Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy w Warszawie z prośbą o informację jak zakończyło się posiedzenie pojednawcze z 16 listopada 2020 r. oraz z prośbą o wskazanie czy wydane zostały jakiegokolwiek postanowienia; w wyniku tego zapytania S. O. uzyskał informację, że wydane zostało postanowienie kończące, wobec niezawarcia ugody sprawę zakreślono jako zakończoną.

Dowód: wniosek o zawiadanie do próby dowodowej k. 55-56,

potwierdzenie nadania k. 57,

zawiadomienie z Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie k. 46,

informacja z Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie k. 47

21 lipca 2021 r. (...) sp. z o.o. w W. zapłaciła na rachunek bankowy K. W. (1) łącznie kwotę 68.700,66 zł, w tym:

- 54.333,56 zł (NG – należność główna),
- 11.650 zł (skapitalizowane odsetki)
- 2.717,10 zł (koszty procesu).

W treści polecenia przelewu wskazano, że zapłata została dokonana z zastrzeżeniem zwrotu.

Dowód: potwierdzenie realizacji transakcji k. 344

Sąd zważył co następuje:

W sprawie wydany został wyrok zaoczny, zaskarżony sprzeciwem w zakresie pkt I i III. Po złożeniu sprzeciwu przeprowadzone zostało postępowanie zgodnie z art. 345 k.p.c., zakończone wydaniem – po ponownym rozpoznaniu sprawy – wyroku w oparciu o art. 347 k.p.c.

Zarazem rozstrzygnięty został wniosek restytucyjny pozwanej, złożony w trybie art. 338 § 1 k.p.c. w piśmie procesowym z 21 września 2022 r., do którego powód odniósł się pismem z 3 listopada 2022 r., potwierdzając fakt zapłaty dokonanej przez pozwaną w toku procesu, z zastrzeżeniem zwrotu, całej należności zasądzonej zaskarżonym wyrokiem zaocznym.

W punkcie I wyroku zaocznego na rzecz powoda zasądzona została kwota 54.333,56 zł, obejmująca wynagrodzenie za wykonanie przez powoda na rzecz pozwanej 15 umów przewozowych.

W sprzeciwie od wyroku zaocznego pozwana nie kwestionowała, że po stronie powoda powstało roszczenie o zapłatę dochodzonych roszczeń i ostatecznie w toku procesu zapłaciła - z zastrzeżeniem zwrotu - całą dochodzoną przez powoda kwotę wraz z odsetkami i kosztami procesu zasądzonymi wyrokiem zaocznym.

Obrona pozwanej sprowadza się do podniesienia zarzutu umorzenia wierzytelności powoda przez potrącenie dokonane przed wszczęciem procesu. Wierzytelność pozwanej przedstawiona do potrącenia powstała z umowy przewozu (innej niż 15 umów, z których powód wywodzi roszczenia objęte żądaniem pozwu), którą powód jako przewoźnik wykonał nienależycie, w toku wykonywania przewozu część przewożonego towaru została bowiem skradziona, co potwierdził na piśmie kierowca – pracownik powoda.

W pierwszej kolejności należy rozważyć, czy pozwana mogła podnieść zarzut potrącenia w świetle art. 203¹ § 1 k.p.c., zgodnie z którym: podstawą zarzutu potrącenia może być tylko wierzytelność pozwanego z tego samego stosunku prawnego co wierzytelność dochodzona przez powoda, chyba że wierzytelność pozwanego jest niesporna lub uprawdopodobniona dokumentem nie pochodzącym wyłącznie od pozwanego. Nadto zgodnie z § 2 wskazanej jednostki redakcyjnej: pozwany może podnieść zarzut potrącenia nie później niż przy wdaniu się w spór co do istoty sprawy albo w terminie dwóch tygodni od dnia, gdy jego wierzytelność stała się wymagalna.

Pozwana podniosła zarzut potrącenia w sprzeciwie od wyroku zaocznego wskazując w pierwszym rzędzie, że zgłoszony przez nią zarzut umorzenia przez potrącenie dokonane przez procesem nie jest objęty określonymi w tym przepisie ograniczeniami. Po drugie pozwana wskazała, że jej wierzytelność przedstawiona do potrącenia została uprawdopodobniona dokumentem nie pochodzącym od pozwanej (pochodzącym od powoda), to jest jego wnioskiem o rozłożenie należności pozwanej na raty, który stanowi uznanie długu (tzw. niewłaściwe uznanie długu).

Odnosząc się do tej kwestii prawnej wskazać trzeba, że zarzut potrącenia jest oświadczeniem o podwójnym charakterze, a mianowicie zarzutem procesowym (wywołującym skutki procesowe) i oświadczeniem woli (wywołującym skutki materialnoprawne), zaś od tego zarzutu należy odróżnić zarzut wygaśnięcia zobowiązania w wyniku złożonego oświadczenia o potrąceniu - oświadczenie o potrąceniu zostaje wówczas złożone poza procesem (ma charakter materialnoprawny), a w toku procesu zostaje zgłoszony wskazany zarzut, który ma charakter wyłącznie procesowy. Obecnie na tle art. 203¹ § 1 k.p.c. w piśmiennictwie formułowany jest pogląd, że ograniczenia wynikające z art. 203¹ § 1 k.p.c. odnoszą się wyłącznie do zarzutu potrącenia, nie dotyczą natomiast zarzutu wygaśnięcia zobowiązania w wyniku złożenia pozaprosesowego oświadczenia o potrąceniu [por. T. S. (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz. Tom I, W. 2019, L. - gdzie powołano się na analogiczną wykładnię celowościową, jak wykładnia przyjęta w orzecznictwie na tle art. 493 § 3 k.p.c. w poprzednim brzmieniu, który zawierał wymóg udowodnienia wierzytelności przedstawionej do potrącenia dokumentami wskazanymi w art. 485 k.p.c.].

Tym samym słuszne jest stanowisko pozwanej, że jej obrona mogła w niniejszym procesie sprowadzać się do podniesienia omawianego zarzutu. Zasadnie pozwana podnosi także, iż – niezależnie od powyższego – jej wierzytelności jest uprawdopodobniona dokumentem nie pochodzącym od pozwanej (pochodzącym od powoda), to jest jego wnioskiem o rozłożenie należności pozwanej na raty. Dokument ten stanowi niewłaściwe uznanie długu.

Na tej podstawie przyjąć trzeba, że nie było przeszkód, aby pozwana zgłosiła w niniejszym procesie w sprzeciwie od wyroku zaocznego zarzut umorzenia wierzytelności powoda na skutek potrącenia dokonanego przez pozwaną w wyniku oświadczenia woli złożonego przed złożeniem pozwu.

W ocenie Sądu nie ma również wątpliwości co do mocowania podpisującej oświadczenie o potrąceniu P. Z. (1). Z akt sprawy wynika, że przed wytoczeniem niniejszego procesu P. Z. (2) wielokrotnie występowała w imieniu pozwanej, nie tylko składając oświadczenie woli o potrąceniu wobec powoda, ale również prowadząc korespondencję z ubezpieczycielem powoda. Jej umocowanie oraz składane oświadczenia nie były przed procesem przez nikogo kwestionowane, co więcej pozwana akceptowała i powoływała się na czynności P. Z. (1) (np. w piśmie z 22 stycznia 2020 r.).

Do umów przewozu, w ramach których powstały wzajemne wierzytelności stron, stosuje się przepisy Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów CMR sporządzonej w G. w dniu 19 maja 1956 r. (załącznik do Dz.U. z 1962 r. nr 49, poz. 238). Zgodnie z art. 1 CMR Konwencję stosuje się do wszelkiej umowy o zarobkowy przewóz drogowy towarów pojazdami, niezależnie od miejsca zamieszkania i przynależności państwowej stron, jeżeli miejsce przyjęcia przesyłki do przewozu i miejsca przewidziane dla jej dostawy, stosownie do ich oznaczenia w umowie, znajdują się w dwóch różnych krajach, z których przynajmniej jeden jest krajem umawiającym się.

Do przewozów międzynarodowych subsydiarne zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku Prawo przewozowe (Dz. U. z 2000 r., nr 50, poz. 601 z późn. zm.), przepisy tej ustawy stosuje się bowiem do przewozów międzynarodowych, jeżeli umowa międzynarodowa nie stanowi inaczej (art. 1 ust. 3 Prawa przewozowego). W sprawach nie unormowanych w ustawie Prawo przewozowe stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego (art. 90 Prawa przewozowego).

Podstawą prawną roszczeń powoda o zapłatę wynagrodzenia za przewóz jest zatem art.

774 k.c. stosowany na podstawie art. 90 w zw. z art. 1 ust. 3 ustawy Prawo przewozowe.

W sprawie niniejszej nie ma sporu co istnienia wierzytelności powoda z 15 umów przewozu międzynarodowego, spór dotyczy istnienia wierzytelności pozwanej, przedstawionej do potrącenia. Wierzytelność ta miałaby powstać w ramach umowy o drogowy przewóz zarobkowy, zawartej w 2017 r. w ramach prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej, przy czym miejsce przyjęcia przesyłki do przewozu określono w Polsce (G.), a miejsce jej dostawy w Szwecji (S.). Tym samym do potrąconej wierzytelności również znajduje zastosowanie Konwencja CMR.

Pozwana – jak już wspomniano wyżej – w sprzeciwie od wyroku zaocznego wskazywała na to, że jej wierzytelność jest uprawdopodobniona dokumentem nie pochodzącym od pozwanej (pochodzącym od powoda), to jest jego wnioskiem o rozłożenie należności pozwanej na raty, który stanowi uznanie długu. Powód istotnie w piśmie z 2 lipca 2019 r. - sporządzonym pismem ręcznym - w nawiązaniu do noty obciążeniowej do reklamacji nr (...) zwrócił się do pozwanej z prośbą o rozłożenie należności 52.977,71 zł na 12 rat, jednakże w kolejnym piśmie – które złożył jego pełnomocnik i które jest datowane na 20 lipca 2019 r. i zatytułowane przedsądowe wezwanie do zapłaty – zakwestionował potrącenie wyjaśniając, że dokonana przez spółkę (...) potrącenia wierzytelności jest niezgodna z obowiązującymi przepisami, w tym art. 498-505 k.c., tak więc nie jest skuteczna.

W tym kontekście pismo powoda z 2 lipca 2019 r. może być wprawdzie uznane za dokument, który uprawdopodobnia wierzytelność pozwanej przedstawioną do potrącenia (w znaczeniu art. 203¹ § 1 k.p.c.), zarazem jednak wymaga zbadania pod kątem zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, to jest pod kątem tego, czy faktycznie istnieje wierzytelność pozwanej przedstawiona do potrącenia.

Odnosząc się do niewłaściwego uznania długu i jego procesowych skutków w doktrynie podkreśla się bowiem, że niewłaściwe uznanie długu jest oświadczeniem wiedzy dłużnika. Wyklucza to przyznanie takiemu oświadczeniu skutku konstytutywnego w postaci powstania zobowiązania. Niewłaściwe uznanie długu z uwagi na brak oświadczenia woli nie jest czynnością prawną, a jedynie działaniem o charakterze faktycznym – uzewnętrznieniem świadomości

dłużnika – nie może ono prowadzić do powstania nowego zobowiązania po jego stronie, co najwyżej skutkuje potwierdzeniem istnienia zobowiązania, które powstało już wcześniej. W konsekwencji uznanie niewłaściwe długu nie może być rozpatrywane w kategoriach ważność/nieważność czy skuteczność/bezskuteczność, tylko podlega badaniu pod kątem zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy (prawda/fałsz), ewentualnie okoliczności, czy w ogóle zostało złożone [por. D. K. „Niewłaściwe uznanie długu i jego skutki procesowe”, *Monitor Prawniczy* 6/2008].

Na tle rozpoznawanej sprawy oświadczenie powoda z 2 lipca 2019 r. - złożone w nawiązaniu do noty obciążeniowej wystawionej przez pozwaną - jako jego oświadczenie wiedzy podlega badaniu pod kątem zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy (prawda/fałsz). Wymaga to rozważenia, czy wierzytelność pozwanej przedstawiona do potrącenia, co do której początkowo powód wnosił o rozłożenie na raty, w ogóle powstała.

Analiza stanu faktycznego sprawy oraz związanych z nim kwestii prawnych, zmierzająca do ustalenia istnienia bądź nieistnienia tej wierzytelności, jest przedmiotem dalszych rozważań.

W rozpoznawanej sprawie – jak wynika z twierdzeń pozwanej wyrażonych w pismach procesowych w niniejszej sprawie oraz przedstawionych na rozprawie 6 października 2022 r., niekwestionowanych przez powoda – transport skradzionego towaru odbył się w wyniku następujących umów przewozu:

1. nadawca (...) (aktiebolag - spółka akcyjna) z siedzibą w S. (S.) składowała towar w postaci sprzętu AGD w magazynie w G. pod P. - następnie (...) zawarła umowę przewozu z S. A. w G. (S.); (...) w tym stosunku umownym występowała zarówno jako nadawca, jak i jako odbiorca, zaś S. A. w G. jako przewoźnik;
2. S. A. w G. zawarła kolejną umowę przewozu z (...) sp. z o.o. w W. [w transakcji tej S. A. w G. występował jako nadawca, (...) sp. z o.o. jako przewoźnik i jednocześnie jako podprzewoźnik wobec (...)];
3. (...) sp. z o.o. w W. zawarła kolejną umowę przewozu z powodem [w transakcji tej (...) sp. z o.o. występowała jako nadawca, powód jako przewoźnik i jednocześnie jako dalszy podprzewoźnik].

Zgodnie z art. 3 CMR przy stosowaniu niniejszej Konwencji przewoźnik odpowiada, jak za swoje własne czynności i zaniechania, za czynności i zaniechania swoich pracowników i wszystkich innych osób, do których usług odwołuje się w celu wykonania przewozu, kiedy ci pracownicy lub te osoby działają w wykonaniu swych funkcji.

Jak wskazuje się w doktrynie [por. „Komentarz do przepisów o umowie przewozu i spedycji”, W. G., K. W. (2), G., 2006] świadczenie przewoźnika wynikające z umowy przewozu nie ma charakteru osobistego, zatem wykonanie umowy przewozu przewoźnik może powierzyć innym osobom, w tym podwykonawcom (podprzewoźnikom). Powierzenie takie nie powoduje powstania stosunku prawnego między nadawcą przesyłki a podprzewoźnikami. W takiej sytuacji w przypadku szkody w substancji przesyłki osoba uprawniona w rozumieniu Konwencji CMR (nadawca bądź odbiorca) nie może dochodzić roszczeń odszkodowawczych bezpośrednio do osób, którymi posługuje się przewoźnik przy wykonywaniu zobowiązania, może natomiast dochodzić roszczeń od „pierwszego” przewoźnika w łańcuchu kolejnych przewoźników. Powierzenie przez przewoźnika przesyłki podwykonawcy nie ma wpływu na ustalony w konwencji CMR zakres jego odpowiedzialności, przewoźnik - zgodnie z art. 3 Konwencji CMR - ponosi bowiem ryzyko wadliwego działania (zaniechania) swoich pracowników, podwykonawców czy pomocników.

W literaturze wskazuje się również, że przewoźnik, który powierza przewiezienie towaru innemu przewoźnikowi, przyjmuje wobec niego rolę nadawcy przesyłki. Spoczywają na nim zatem wszystkie obowiązki, jakie Konwencja nakłada na nadawcę, ponosi on wobec podwykonawcy odpowiedzialność za wykonanie tych obowiązków.

Surowa odpowiedzialność przewoźnika wyrażona art. 3 Konwencji CMR ograniczona jest do sytuacji, w której osoby wymienione w tym przepisie „działają w wykonaniu swoich funkcji”. Jednym z podstawowych obowiązków z podstawowych obowiązków wynikających z umowy przewozu jest piecza nad przesyłką w czasie przewozu [por. „Komentarz do przepisów o umowie przewozu i spedycji”, W. G., K. W. (2), G., 2006, karta 255]. Kradzież towarów w czasie przewozu wykonywanego przez podwykonawcę mieści się zatem w zakresie odpowiedzialności przewoźnika.

Zarazem przewoźnik, który wypłaca odszkodowanie za szkodę spowodowaną działaniem jednej z osób wymienionych w art. 3 Konwencji CMR (np. podprzewoźnika), nabywa roszczenie regresowe w stosunku do tej osoby. Roszczenie to obejmuje wszelkie szkody, jakie przewoźnik wyrządził i naprawił osobie uprawnionej, znajdujące podstawę w Konwencji CMR i związane z działaniami bądź zaniechaniami podprzewoźnika.

Sytuację, w której przewoźnik - na zasadach określonych w art. 3 CMR - powierzył wykonanie umowy przewozu podprzewoźnikowi, a ten dalszemu podprzewoźnikowi (w praktyce łańcuch podprzewoźników obejmuje niekiedy wiele podmiotów), należy odróżnić od sytuacji uregulowanej w art. 34-40 CMR, gdzie uregulowano tzw. przewóz sukcesywny. Jest to całkiem inna sytuacja, której przewóz wykonywany jest przez kilku kolejnych przewoźników na podstawie jednej umowy przewozu. W tej sytuacji kolejni (sukcesywni) przewoźnicy przystępują do umowy zawartej pomiędzy nadawcą a pierwszym z nich, wiążąc się jej warunkami. Wszyscy zatem tworzą jedną stronę umowy przewozu, w takiej sytuacji przewoźnicy sukcesywnie odpowiadają bezpośrednio wobec osoby uprawnionej (nadawcy lub odbiorcy) za wykonanie całej umowy przewozu.

Taka sytuacja nie wystąpiła jednak w rozpoznawanej sprawie, jak już bowiem wyjaśniono stan faktyczny sprawy niniejszej wskazuje na to, że pierwotnie została zawarta umowa przewozu między (...) z siedzibą w S. i przewoźnikiem S. A. w G., a następnie dwie kolejne umowy przewozu z podprzewoźnikami (najpierw S. A. w G. z (...) sp. z o.o. w W., a następnie (...) sp. z o.o. w W. z powodem - ostatnim podmiotem w łańcuchu przewoźników).

Przedstawiona przez pozwaną (...) sp. z o.o. w W. do potrącenia sporna wierzytelność jest zatem roszczeniem regresowym, które pozwana kieruje do powoda jako ostatniego w łańcuchu przewoźników, tj. tego, który wyrządził szkodę w substancji przesyłki (pозwana zasadnie kwalifikuje to roszczenie jako regresowe w piśmie w kierowanym do powoda 6 listopada 2017 r.).

W literaturze znane i powszechnie przyjęte jest pojęcie regresu w szerokim znaczeniu (tzw. regres sensu largo), [por. K. O. (red.), Prawo zobowiązań – część ogólna. System Prawa Prywatnego. Tom 5. Wyd. 3, W. 2020, np. B. L.-P., Wyrządzenie szkody, s. 140; E. Ł., w: (...), t. III, cz. 1, 1981, s. 335]. Wyjaśniając pojęcie regresu sensu largo w literaturze podkreśla się, że wszystkie sytuacje powstawania roszczeń regresowych (zwrotnych) łączą podobny cel gospodarczy: chodzi o uzyskanie zwrotu świadczenia spełnionego za inną osobę. We wszystkich przypadkach regresu sensu largo mamy do czynienia z sytuacją, gdy z majątku jednego podmiotu nastąpiło przesunięcie korzyści do majątku wierzyciela, czyli zapłata, jednak z mocy stosunku istniejącego między płacącym a inną osobą wynika konieczność ponoszenia przez nią, przynajmniej w części, ciężaru świadczenia. Realizacja regresu przywraca zachwianą równowagę w stosunkach gospodarczych, na tle których zostało spełnione świadczenie. Wspomnieć trzeba, że w ramach roszczeń regresowych wyróżniane są również roszczenia regresowe sensu stricto, to jest roszczenia regresowe występujące pomiędzy solidarnymi dłużnikami (art. 376 § 1 k.c.) lub solidarnymi wierzycielami (art. 378 k.c.).

W rozpoznawanej sprawie mamy do czynienia z regresem sensu largo, przedstawiony przez pozwaną stan faktyczny zakłada bowiem, że (...) z siedzibą w S. (osoba uprawniona w rozumieniu Konwencji CMR jako nadawca i zarazem odbiorca) otrzymała odszkodowanie za szkodę związaną z kradzieżą części przewożonego towaru od swojego ubezpieczyciela w wysokości 367.389 (...) (kron szwedzkich); następnie szwedzki ubezpieczyciel wystąpił z roszczeniem regresowym wobec S. A. w G. (jako przewoźnika pierwszego w łańcuchu) i został – według twierdzeń pozwanej – zaspokojony, bowiem S. A. w G. miałaby zapłacić w koronach szwedzkich tą kwotę (co nie znajduje potwierdzenia w dowodach). Dalej pozwana wywodzi, że S. A. w G. miałaby zapłacić kwotę, która po przeliczeniu z waluty szwedzkiej na walutę euro wynosi 12.329 euro [por. pismo procesowe pozwanej z 29 marca 2022 r. k. 305]. Następnie w wyniku płatności dokonywanych przez netting (który pozwana określa jako potrącenie we wzajemnych rozliczeniach) (...) sp. z o.o. - wg twierdzeń pozwanej - miałaby zapłacić na rzecz S. A. w G. kwotę 12.329 euro. Powołując się nad tą ostatnią płatność w ramach tzw. nettingu pozwana uznała, że przysługuje jej roszczenie regresowe wobec powoda, które - po samodzielnym przewalutowaniu na walutę polską – pozwana określiła na kwotę 52.977,71 zł. W nocie obciążeniowej oraz w piśmie przewodnim do noty obciążeniowej z 3 kwietnia 2019 r. nie wskazano jednak

nawet daty kursu, wg którego dokonano przewalutowania (wskazano jedynie równanie: $12.329 / 4, (...) = 52.977,71$ zł), poinformowano również, że odszkodowanie zostało wyliczone od wagi brutto ukradzionego towaru: 1249 kg.

Mając na uwadze istotę roszczenia regresowego wyjaśnić trzeba, że pozwana dochodząc w przedstawionym stanie faktycznym takiego roszczenia w pierwszym rzędzie ma obowiązek wykazania faktu powstania roszczenia o zapłatę odszkodowania za szkodę w substancji przesyłki między osobą uprawnioną (w tym przypadku (...)) a pierwszym przewoźnikiem w łańcuchu przewoźników, a po drugie obowiązek wykazania faktu zaspokojenia roszczenia (...) przez pierwszego przewoźnika (przesłankami roszczenia regresowego jest bowiem istnienie wierzytelności oraz jej zaspokojenie).

Następnie na pozwanej spoczywa ciężar wykazania, że pierwszy przewoźnik (w tym przypadku S. A. w G.) – jako podmiot posiadający roszczenie regresowe wobec dalszego przewoźnika (w tym przypadku (...) sp. z o.o. w W.) – uzyskał od niego zaspokojenie tego roszczenia. Po wykazaniu tych faktów pozwana będzie mogła wywodzić, że sama posiada roszczenie regresowe wobec powoda wyrażające się taką samą kwotą, jaką (...) uzyskała w ramach odszkodowania na podstawie konwencji CMR od pierwszego przewoźnika, która to kwota stanowi zarazem roszczenie regresowe dalszych przewoźników (przy spełnieniu wskazanego na wstępie warunku, że (...) uzyskała zaspokojenie swojego roszczenia odszkodowawczego za szkodę w substancji przesyłki znajdującego podstawę w konwencji CMR, a nie innego roszczenia).

W postępowaniu niniejszym pozwana wyżej opisanych faktów nie wykazała. Już na pierwszy rzut oka widać, że całkowicie niejasne są twierdzenia, jak również dowody pozwanej przedstawione w toku procesu w celu udowodnienia rozliczeń dokonanych między S. A. w G. i pozwaną (...) sp. z o.o. w W. w ramach tzw. nettingu. Pozwana w ogóle nie przedstawiła żadnego dokumentu, który obrazowałby taką transakcję.

Oceniając dokument rozliczeniowy przedstawiony przez pozwaną w ramach tzw. nettingu (tabela opisująca transakcję księgową k. 224 oraz 187) nie ma możliwości odczytania, jakiej transakcji dokument ten dotyczy, z danych zamieszczonych w tabeli nie wynika na czyją rzecz, z jakiego tytułu i w jakim trybie miałyby zostać dokonana zapłata. Obraz tego dokumentu wskazuje na to, że jest to dokument wewnętrzny, w którym wystawca posłużył się skrótami i nazwami, które są niejasne dla osób z zewnątrz. W tej sytuacji pozwana - o ile wywodzi skutki prawne z faktów, które tabela opisująca transakcję księgową (k. 224 oraz 187) miałyby potwierdzać - winna powołać dowody chociażby z zeznań świadków w osobach pracowników spółek dokonujących opisanych w tabeli rozliczeń w celu wyjaśnienia, czego dotyczyła operacja rozliczeniowa, jak należy czytać zamieszczone w tabeli skróty, z jakiego tytułu i między jakimi podmiotami nastąpiły przepływy środków finansowych.

Należy zauważyć, że tą samą tabelę pozwana przedstawiła w postępowaniu prowadzonym przez ubezpieczyciela powoda, przy czym pracownica pozwanej P. Z. (1) w korespondencji elektronicznej prowadzonej z pełnomocnikiem powoda (w ramach której usiłowała wykazać istnienie roszczenia regresowego pozwanej wobec powoda, które mogłoby być zaspokojone w ramach ubezpieczenia OC powoda) przyznawała wprost, że dokument ten nie potwierdza istnienia rozliczenia między spółkami (...) i obiecywała, że prześle inny, „ostatni” dokument z S. – S., który pozwoli „na pełne i porządne wykazanie legitymizacji”. Takiego dokumentu pozwana nie złożyła jednak ani w postępowaniu przed ubezpieczycielem (co skutkowało odmową wypłaty odszkodowania z OC powoda), ani w niniejszym procesie. Z powyższego wynika, że nawet pracownica pozwanej i zarazem jej pełnomocnik (umocowany - wg twierdzeń pozwanej - do składania m.in. oświadczeń woli o potrąceniu) przyznaje w korespondencji elektronicznej, że wierzytelność pozwanej przedstawiona do potrącenia nie jest wykazana.

Co więcej - wg twierdzeń pozwanej - rozliczenie w ramach nettingu dotyczyło kwoty 12.329 euro, tymczasem brak jest dowodów, że roszczenie regresowe przysługujące S. A. w G. wobec pozwanej wyraża się taką właśnie kwotą (jak wynika z twierdzeń pozwanej S. A. w G. spełniła świadczenie na rzecz ubezpieczyciela (...) w koronach szwedzkich, brak jest przy tym jakichkolwiek podstaw, że obie wpłaty – w koronach szwedzkich i euro – dotyczą rozliczenia tej samej szkody poniesionej przez (...)).

Dalsze wątpliwości związane są z tym, że – jak już wspomniano – powód odpowiada w ramach regresu za roszczenie związane z powstaniem po stronie (...) roszczenia odszkodowawczego w oparciu o przepisy Konwencji CMR. Roszczenie (...) wobec jej przewoźnika znajduje swoją podstawę w art. 17 Konwencji CMR, zaś jego wysokość określa się zgodnie z art. 23 Konwencji CMR (odszkodowanie to co do zasady oblicza się według wartości towaru w miejscu i w okresie przyjęcia go do przewozu). Zgodnie z art. 23 pkt 4 Konwencji CMR (zdanie ostatnie) żadne inne odszkodowania (...) z umowy przewozu nie należą się. Istotne jest również to, że w myśl art. 27 pkt 2 Konwencji CMR jeżeli dane służące za podstawę do obliczenia odszkodowania nie są wyrażone w walucie państwa, gdzie żąda się zapłaty, przeliczenia dokonuje się według kursu dnia i miejsca wypłaty odszkodowania.

Z powyższego wynika, że wysokość odszkodowania dla (...) to wartość skradzionego towaru w miejscu i w okresie przyjęcia go do przewozu (a więc w Polsce w dniu 3 listopada 2017 r.), wg kursu z tej daty odszkodowanie powinno być przeliczone z waluty polskiej na walutę szwedzką i wypłacone (...).

Tymczasem (...) otrzymała odszkodowanie w koronach szwedzkich od swojego ubezpieczyciela, zapewne w ramach umowy ubezpieczenia mienia, nie była to natomiast wypłata odszkodowania od ubezpieczyciela S. A. w G. z tytułu jego odpowiedzialności OC. Treść umowy ubezpieczenia między (...) i L. S. F., w ramach którego otrzymała ona 367.389 koron szwedzkich (z wyłączeniem franszyzy redukcyjnej w wysokości 44.800 koron szwedzkich) nie jest znana, pozwana takich dowodów nie powołała w niniejszym procesie, tym samym nie wiadomo nawet czy odszkodowanie, które otrzymała od swojego ubezpieczyciela w ramach umowy ubezpieczenia mienia stanowi odszkodowanie znajdujące swoją podstawę w art. 17 Konwencji CMR, jak również czy jego wysokość określono zgodnie z art. 23 Konwencji CMR, a tylko za zapłatę takiego odszkodowania powód odpowiada w ramach regresu (zgodnie z art. 23 pkt 4 Konwencji CMR, zdanie ostatnie, żadne inne odszkodowania (...) z umowy przewozu nie należą się).

Dalsze wątpliwości związane są z tym, że pozwana nie przedstawiła dowodów nawet co do tego, iż kwota 367.389 koron szwedzkich została zapłacona przez S. A. w G. ubezpieczycielowi (...), nie potwierdza bowiem tego przedstawiony przez pozwaną dowód w postaci wydruku zrzutów ekranu [k. 186, tłumaczenie 254 verte] - z wydruku tego nie wynika jakich podmiotów dotyczą opisywane transakcje, nie zgadza się również kwota, która wynosi 122.322 koron szwedzkich, zaś data waluty określona została na 8 marca 2019 r.

Kolejna transakcja między podmiotami występującymi w łańcuchu umów przewozowych to tzw. netting między S. A. w (...) sp. z o.o. w W. - wątpliwości co do tego rozliczenia zostały przedstawione już wyżej.

W ostateczności - podsumowując - wskazać trzeba, że pozwana nie wykazała, iż jej roszczenie regresowe wobec powoda wyraża się przedstawioną do potrącenia kwotą 52.977,71 zł. Tym samym powoływane przez pozwaną oświadczenie o potrąceniu nie może być uznane za skuteczne z uwagi na to, że pozwana nie udowodniła istnienia wierzytelności wzajemnej po swojej stronie.

Odnieść należy się jeszcze do przedawnienia roszczenia regresowego pozwanej wobec powoda. W tej kwestii wskazać trzeba na art. 502 k.c. zgodnie z którym wierzytelność przedawniona może być potrącona, jeżeli w chwili, gdy potrącenie stało się możliwe, przedawnienie jeszcze nie nastąpiło. Pozwana złożyła oświadczenie o potrąceniu 1 lipca 2019 r. przedstawiając do potrącenia swoje roszczenie regresowe powstałe w 2017 r. z wierzytelnościami powoda, które powstały w 2019 r. W orzecznictwie wskazuje się, że samodzielny charakter roszczenia regresowego wyraża się w tym, iż przedawnia się ono według własnych reguł. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z 14 listopada 2019 r. (IV CSK 453/18) roszczenie regresowe ma jednoznacznie akcesoryjny charakter, co oznacza że występuje wyłącznie w związku z realizacją wcześniej istniejącego stosunku prawnego. Jego powstanie jest uzależnione od istnienia pierwotnej, konkretnej wierzytelności. Samodzielność roszczenia regresowego w zakresie przedawnienia należy przy tym rozumieć w ten sposób, że jest ono niezależne od biegu i terminu przedawnienia roszczeń związanych z realizacją istniejącego stosunku prawnego.

W sprawie niniejszej oznacza to, że termin przedawnienia roszczenia regresowego pozwanej jako przedsiębiorcy wobec powoda wynosi 3 lata (art. 118 k.c.), tym samym w dacie, kiedy potrącenie stało się możliwe, przedawnienie jeszcze nie nastąpiło.

Mając na uwadze powyższe rozważania oraz wypływający z nich wniosek co do braku istnienia wierzytelności przedstawionej przez pozwaną do potrącenia, jak również mając na uwadze brak sporu między stronami co do istnienia wierzytelności powoda, przyjęć należało, że roszczenia powoda z umów przewozu - znajdujące swoją podstawę prawną w art. 774 k.c. stosowanym na podstawie art. 90 w zw. z art. 1 ust. 3 ustawy Prawo przewozowe - są uzasadnione wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dat wskazanych w pozwie, których strona pozwana nie kwestionowała.

Powództwo podlegało jednak oddaleniu, roszczenie powoda zostało bowiem zaspokojone w toku procesu - pozwana w toku procesu zapłaciła powodowi z zastrzeżeniem zwrotu łącznie kwotę 68.700,66 zł, w tym:

- 54.333,56 zł (NG – należność główna),
- 11.650 zł (skapitalizowane odsetki)
- 2.717,10 zł (koszty procesu).

Następnie w piśmie procesowym z 21 września 2022 r. w oparciu o art. 338 § 1 k.p.c. pozwana złożyła wniosek restytucyjny, do którego powód odniósł się pismem procesowym z 3 listopada 2022 r.

Z kolei pozwana wyjaśniła w piśmie procesowym z 3 listopada 2022 r., że precyzuje wniosek restytucyjny wynosząc o zwrot spełnionego świadczenia w wysokości 68.662,01 zł, tyle bowiem wynosi suma należności głównej, skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych (11.611,35 zł) oraz kosztów procesu. Pozwana wyjaśniła jednocześnie, że odsetki zostały wyliczone od dat początkowych wskazanych w wyroku do dnia zapłaty, to jest 21 lipca 2021 r.

Wyliczenie to jest prawidłowe, co przedstawiono poniżej:

	Pierwszy dzień opóźnienia	Ostatni dzień opóźnienia	Kwota zobowiązania	
Odsetki				
1.	15.06.2019	21.07.2021	2 628,33 zł	568,26 zł
2.	15.06.2019	21.07.2021	4 990,13 zł	1 078,91 zł
3.	15.06.2019	21.07.2021	3 530,26 zł	763,27 zł
4.	22.06.2019	21.07.2021	2 496,52 zł	535,23 zł
5.	22.06.2019	21.07.2021	2 195,67 zł	470,72 zł

6.	25.06.2019	21.07.2021	2 639,21 zł	563,75 zł
7.	25.06.2019	21.07.2021	3 757,97 zł	802,72 zł
8.	25.06.2019	21.07.2021	6 595,42 zł	1 408,82 zł
9.	25.06.2019	21.07.2021	6 022,26 zł	1 286,38 zł
10.	25.06.2019	21.07.2021	5 203,00 zł	1 111,39 zł
11.	25.06.2019	21.07.2021	5 005,78 zł	1 069,26 zł
12.	25.06.2019	21.07.2021	2 972,38 zł	634,91 zł
13.	25.06.2019	21.07.2021	2 688,98 zł	574,38 zł
14.	28.06.2019	21.07.2021	992,34 zł	211,19 zł
15.	29.06.2019	21.07.2021	2 615,31 zł	555,92 zł
Suma			54 333,56 zł	11 635,11 zł

Zgodnie z art. 338 § 1 k.p.c. uchylając lub zmieniając wyrok, któremu nadany został rygor natychmiastowej wykonalności, sąd na wniosek pozwanego orzeka w orzeczeniu kończącym postępowanie o zwrocie spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia lub o przywróceniu poprzedniego stanu.

Podstawą materialną żądania restytucyjnego pozostają przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 405 i n. k.c.), w szczególności o świadczeniu nienależnym (art. 410 k.c.) [por. wyrok SN z 25.9.1965 r. L.].

W rozpoznawanej sprawie wyrok zaoczny został uchylony w pkt I i III z uwagi na to, że w dacie zamknięcia rozprawy roszczenie pozwanego zostało w całości zaspokojone. Tym samym powstała potrzeba orzeczenia w przedmiocie wniosku restytucyjnego pozwanej. Wniosek ten – znajdujący materialnoprawną podstawę art. 410 w związku z art. 405 k.c. – okazał się bezpodstawny i jako taki podlegał oddaleniu, spełnione przez pozwaną z zastrzeżeniem zwrotu świadczenie nie było bowiem świadczeniem nienależnym, co wyjaśniono we wcześniejszej części rozważań.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów powołane przez strony, których żadna ze stron nie kwestionowała pod kątem ich prawdziwości. Sąd również nie powziął wątpliwości co do ich formy i treści. Ponadto pominięty został na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. dowód z zeznań świadka R. W. powołany przez powoda, dowód ten nie dotyczył bowiem faktów istotnych dla rozstrzygnięcia (wskazywane przez powoda fakty będące przedmiotem dowodu mogłyby być natomiast istotne dla rozstrzygnięcia powództwa o zapłatę odszkodowania w wysokości 119.000 zł, roszczenie powoda w tym zakresie zostało jednak prawomocnie oddalone wyrokiem zaocznym).